२०२१-२२

शास्त्री-परीक्षा

खण्डः- द्वितीयः, अधिसत्रं- प्रथमम्

विषयः-संस्कृतम् ('ख' वर्गः), पत्रं- सप्तमम्

समयः ३½ घण्टे **सम्पूर्णाङ्क- ७०**

निर्देशः – एकस्यां पंक्तौ दश शब्दाः प्रतिपृष्ठं च अष्टौ पंक्तयो लेख्याः ।

१. क वर्गतः षट् ख वर्गतः द्वौ इत्येवम् अष्टौ प्रश्नाः समाधेयाः- **८**

"क-वर्गः"

क. मङ्गलाचरणे कस्य प्रार्थना?

ख. लोकयात्रा कथं प्रवर्तते?

ग. काव्यं कतिविधम्?

घ. गद्यं कतिविधम्?

ङ. आभीरादिगिरः किं नाम?

च. इतिहासकथोद्भूतं किम्?

छ. काव्यशरीरस्य लक्षणं किम्?

ज. काव्यादर्शस्य कर्त्ता कः?

"ख-वर्गः"

क. वक्रोक्तिसम्प्रदायस्य प्रवर्तकः क?

ख. रससम्प्रदायस्य प्रवर्तकः कः?

ग. काव्यप्रकाशस्य रचयिता कः?

घ. ध्वनिवादी क आचार्यः ?

२. 'च' वर्गतः द्वौ 'छ' वर्गतश्च एकः इत्येवं त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः- **५x३=१५**

“च-वर्ग”

क. महाकाव्यस्य लक्षणम् ।

ख. श्लेषगुणनिरूपणम्

ग. वैदर्भमार्गस्य दश गुणान् विलिखत।

घ. समतागुणनिरूपणम्।

“छ-वर्ग”

क. देशविरोधस्य किमुदाहरणम्?

ख. लोकविरोधस्य किमुदाहरणम्?

३. केचन चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। ट वर्गतः त्रयः ठ वर्गतश्च एकः। ५x४=२०

"ट- वर्ग"

क. माधुर्यगुणः।

ख. प्रसादगुणः।

ग. नायकप्रतिनायक-विधानम्।

घ. कथायाः भाषा प्रतिपाद्यताम्।

“ठ- वर्ग”

क. आख्यायिकामतम्।

ख. महाकाव्यविषयः कः?

४. दण्डिनः परिचयं प्रतिपादयत ७

अथवा

काव्यादर्शे प्रथमपरिच्छेदस्य प्रतिपाद्यं लिखत।

५. यथेच्छं कारिकाद्वयं व्याख्यायताम्- १०x२=२०

क. चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहंसवधूर्मम।

मानसे रमतां नित्यं सर्वशुक्ला सरस्वती॥

ख. नगरार्णवशैलर्त्तुचन्द्रार्कोदयवर्णनैः।

उद्यानसलिलक्रीडामधुपानरतोत्सवैः॥

ग. संस्कृतं सर्गबन्धादि प्राकृतं स्कन्धकादि यत्

ओसरादिरपभ्रंशो नाटकादि तु मिश्रकम्॥

घ. समं बन्धेष्वविषमं ते मृदुस्फुटमध्यमाः।

बन्धा मृदुस्फुटोन्मिश्रवर्णविन्यासयोनयः॥

****